

Tyrimo „Kolektyvinių sutarčių socialinių paslaugų srityje rengimo ir įgyvendinimo praktika savivaldybėse bei tobulinimo galimybės“ pristatymas

Tyrimą atliko: Ieva Giedraitytė, Dr. Marius Kalanta, Elma Paulauskaitė

”

Audronė Vareikytė
Lietuvos savivaldybių asociacija
2020 m. gruodžio 16 d.

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

TYRIMO POREIKIS

- Pirmoji Socialinių paslaugų šakos kolektyvinė sutartis pasirašyta 2018 m. gegužės mėn. (taikyta 35 socialinių paslaugų įstaigoms, 1 tūkst. profesinių sąjungų narių.)
- Po derybų pakoreguota ir pasirašyta 2019 m. (50 įstaigų, 1,9 tūkst. profsąjungos narių, 2020 m. (57 soc. paslaugų įstaigos).
- Sutartis pasirašė Socialinės apsaugos ir darbo ministras ir 6 profesinės sąjungos.
- Tyrimas svarbus - savivaldybių lygmenyje nebuvo atlikta detalesnė šių sutarčių įgyvendinimo analizė.

TYRIMO TIKSLAS

- Išanalizuoti ir įvertinti socialinių paslaugų srityje pasirašytų kolektyvinių sutarčių įgyvendinimo praktiką Lietuvos savivaldybėse ir numatyti tolimesnes kolektyvinių sutarčių sudarymo ir tobulinimo galimybes.
- Plėtojant socialinę dialogą savivaldybių lygmenyje, išsiaiškinti savivaldybių administracijų vaidmenį ir galimybes dalyvauti teritorinių kolektyvinių sutarčių rengime.

TYRIMO APIMTIS IR METODAI

- Tyrimas daugiausiai buvo orientuotas į 5 pilotines savivaldybes, bet apėmė dar ir kitas 5 savivaldybes, taip pat kitus suinteresuotų grupių atstovus (LSA, projekto partnerius, ekspertus).
- Taikyti kokybiniai tyrimo metodai – interviu ir fokus grupės.
- Tyrimo dalyviai – savivaldybių administracijų atstovai, socialinių paslaugų įstaigose veikiančių profesinių sąjungų nariai, socialinių paslaugų įstaigų vadovai, socialiniai darbuotojai, kurie nepriklausė profesinėms sąjungoms.

TYRIMO PAGRINDINIAI REZULTATAI

- Socialinio dialogo būklė skirtingose savivaldybėse ir įstaigose smarkiai skiriasi;
- Savivaldybėse socialinis dialogas stiprėja ir intensyvėja -
– plėtrą labiausiai paskatino Darbo kodekso priėmimas ir ŠKS;
- Į ŠKS derybų procesą buvo neįtrauktos nei savivaldybių administracijos, nei įstaigų vadovai, todėl trūko informacijos, konsultacijų, kaip realiai sutartį įgyvendinti, kas sukėlė įtampą ir nepasitikėjimą;
- Problemas dėl kolektyvinių sutarčių pasirašymo ir įgyvendinimo lemia nepasitikėjimas, profesinių sąjungų, darbdavių ir savivaldybių administracijų atstovų nepakankami socialinio dialogo gebėjimai.

POZITYVŪS POKYČIAI

- ŠKS paskatino profesinių sąjungų kūrimąsi, domėjimąsi darbuotojų teisėmis ir galimybėmis, davė naudos profesinių sąjungų nariams;
- Žmonės tapo aktyvesni, darbuotojai labiau motyvuoti, papildomai buvo pasirašytos įstaigos lygmens kolektyvinės sutartys;
- Atsirado daugiau pasitikėjimo ir dialogo su įstaigų vadovais - derybos atvėrė naują galimybę mokytis susitarti;
- Pagerėjo psichologinis klimatas ir darbo aplinka - įstaigose atsirado virtuvėlių, spintelių darbuotojams, atliktas remontas ir kt.

IŠŠŪKIAI IR TRUKDŽIAI

- ŠKS savivaldybių administracijoms buvo “primesta iš viršaus“, įstaigų vadovai jautėsi neįtraukti ir neinformuoti apie ŠKS, todėl kai kur ji buvo traktuojama, kaip rekomendacinė, o ne privaloma;
- Savivaldybės ir socialinių paslaugų įstaigos susidūrė su ŠKS finansavimo problemomis – ŠKS įsigaliojo viduryje metų;
- ŠKS nuostatos numato didesnę užmokestį už tą patį darbą ir garantijas tik profesinės sąjungos nariams, kas supriešino darbuotojus ir sukėlė įtampą kolektyvuose;
- Nepasienkinimas ir neteisybės pojūtis kyla dėl skirtingo socialinėse įstaigose dirbančiųjų finansavimo.

PAGRINDINĖS IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

- Būtina toliau stiprinti socialinį dialogą savivaldybių lygmeniu.
- Skatinti teritorinių sutarčių socialinių paslaugų srityje pasirašymą, į derybų procesą labiau įtraukti darbdavius.
- Rengti mokymus apie socialinį dialogą, ugdyti deryboms būtinus praktinius įgūdžius.
- Inicijuoti diskusijas, kas galėtų būti darbdavių atstovu derybose, koks galėtų būti savivaldybių lygmens darbdavių įsitraukimo į šį procesą mechanizmas.
- Darbuotojai ir darbdaviai turi suprasti profesinių sąjungų svarbą, sudaryti sąlygas joms kurtis.

Ačiū už dėmesį

